

**ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
(ДПС)**

Львівська пл., 8, м. Київ, 04053, тел.: (044) 272-62-55
E-mail: post@tax.gov.ua, сайт: www.tax.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 43005393

від 14.01 2026 р. № 43/99-00-21 На № _____ від _____ 20 ____ р.

**Комітет Верховної Ради
України з питань фінансів,
податкової та митної політики**

**Міністерство фінансів України
(код згідно з ЄДРПОУ 00013480)**

Державна податкова служба України відповідно до звернення Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики від 02.01.2026 № 04-32/10-2026/736 (вх. ДПС № 2/2 від 02.01.2026) розглянула питання щодо застосування окремих норм податкового законодавства України і в межах компетенції надає відповіді (додаються).

Розміщення таких відповідей на Загальнодоступному інформаційно-довідковому ресурсі (далі – ЗІР), за винятком аналогічних відповідей, які вже оприлюднено на ЗІР, буде здійснено в загальному порядку, встановленому для такого розміщення, у відповідній рубриці, за покликанням: <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/>.

Додаток: на 7 арк. в 1 прим.

Заступник Голови

Теодозія ЧЕРНЕЦЬКА

Лужина Олена 247 33 60
Драч Ольга 247 33 60
Володимирова Світлана 284 18 21

Документ СЕД ДПС від 14.01.2026 № 43/2/99-00-21-02-02
Підписувач: Чернецька Теодозія Юріївна
Сертифікат: 4AF212836405D99040000077E63C007BE6EA00
Дієний з: 19.11.2025 по 18.11.2027

К
Державна податкова служба України
43/2/99-00-21-02-02-02 від 14.01.2026

Ситуація: Громадянин України проживає за кордоном протягом останніх трьох років у зв'язку з повномасштабною війною. За цей період центр його життєвих інтересів фактично перемістився до іншої держави. У зазначеній державі особа постійно проживає, навчається та працює, сплачує податки відповідно до місцевого законодавства, орендує житло, а також придбаває нерухоме майно з використанням кредитних коштів, за якими здійснюється регулярне погашення.

Зазначена особа не зареєстрована як фізична особа – підприємець в Україні та не здійснює підприємницької діяльності на території України.

Зв'язок з Україною обмежується наявністю громадянства України, періодичними короткостроковими візитами з метою відвідування батьків похилого віку, пасивним володінням майном на території України, а також наявністю рахунків в українських банках, які використовуються виключно для особистих переказів або під час тимчасового перебування в Україні.

Питання 1: Якою державою така особа повинна визнаватися податковим резидентом: Україною - виключно на підставі наявності громадянства України, чи державою фактичного проживання, в якій наразі зосереджений центр її життєвих інтересів (місце постійного проживання, роботи та проживання сім'ї)?

Питання 2: Чи виникає у такої особи обов'язок подавати податкову декларацію в Україні та сплачувати податки і збори, зокрема військовий збір у розмірі 5 %, з доходів, отриманих у державі фактичного проживання, за умови, що такі доходи вже були задекларовані та оподатковані відповідно до податкового законодавства іноземної держави?

Відповідь на питання 1 - 2:

Порядок оподаткування доходів фізичних осіб як платників податків в Україні встановлено у відповідних положеннях Податкового кодексу України (далі – Кодекс).

Відповідно до п. 162.1 ст. 162 Кодексу платником податку на доходи фізичних осіб (далі – податок) є:

фізична особа – резидент, яка отримує доходи як із джерела їх походження в Україні, так і іноземні доходи;

фізична особа – резидент, яка володіє та/або користується (орендує (суборендує), на умовах емфітевзису, постійно користується) земельними ділянками, віднесеними до сільськогосподарських угідь, у частині мінімального податкового зобов'язання;

фізична особа – нерезидент, яка отримує доходи з джерела їх походження в Україні.

В українському податковому законодавстві поняття «резидент» та умови набуття платником податку статусу податкового резидента України визначено у п.п. 14.1.213 п. 14.1 ст. 14 Кодексу, відповідно до якого: фізична особа – резидент – фізична особа, яка має місце проживання в Україні.

У разі якщо фізична особа має місце проживання також в іноземній державі, вона вважається резидентом, якщо така особа має місце постійного проживання в Україні; якщо особа має місце постійного проживання також в іноземній державі,

вона вважається резидентом, якщо має більш тісні особисті чи економічні зв'язки (центр життєвих інтересів) в Україні. У разі якщо державу, в якій фізична особа має центр життєвих інтересів, не можна визначити, або якщо фізична особа не має місця постійного проживання у жодній із держав, вона вважається резидентом, якщо перебуває в Україні не менше 183 днів (включно з днем приїзду та від'їзду) протягом періоду або періодів податкового року.

Достатньою (але не виключною) умовою визначення місця знаходження центру життєвих інтересів фізичної особи є місце постійного проживання членів її сім'ї або її реєстрації як суб'єкта підприємницької діяльності.

Якщо неможливо визначити резидентський статус фізичної особи, використовуючи попередні положення цього підпункту, фізична особа вважається резидентом, якщо вона є громадянином України.

Якщо всупереч закону фізична особа – громадянин України має також громадянство іншої країни, то з метою оподаткування цим податком така особа вважається громадянином України, який не має права на залік податків, сплачених за кордоном, передбачений цим Кодексом або нормами міжнародних угод України.

Достатньою підставою для визначення особи резидентом є самостійне визначення нею основного місця проживання на території України у порядку, встановленому цим Кодексом, або її реєстрація як самозайнятої особи.

Нерезиденти – це фізичні особи, які не є резидентами України (п.п. 14.1.122 п. 14.1 ст. 14 Кодексу).

Отже, якщо фізична особа – громадянин України відповідно до п.п. 14.1.122 п. 14.1 ст. 14 Кодексу є нерезидентом України, то податкові зобов'язання у такого платника податку виникають у разі отримання доходів із джерела їх походження в Україні.

Водночас, якщо фізична особа – громадянин України відповідно до п.п. 14.1.123 п. 14.1 ст. 14 Кодексу є резидентом України, то у разі отримання доходів із джерелом походження за межами України, відповідно до п. 170.11 ст. 170 Кодексу, сума такого доходу включається до загального річного оподатковуваного доходу платника податку – отримувача, який зобов'язаний подати річну податкову декларацію про майновий стан і доходи та визначити свої податкові зобов'язання.

Разом з тим згідно з абзацом першим п. 27 підрозділу 1 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу до складу загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку за 2022 та 2023 податкові (звітні) роки не включаються доходи у вигляді суми коштів чи безоплатно наданих товарів (послуг) (далі – допомога), що надані за рахунок бюджетних коштів іноземних держав та їх державних фондів такому платнику податків та членам його сім'ї першого ступеня споріднення як особам, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України і скористалися правом на тимчасовий захист відповідно до законодавства такої іноземної держави.

Дія абзацу першого цього пункту поширюється на всі форми надання зазначеної допомоги, у тому числі у разі її одержання як додаткове благо, а також від іноземних компаній, організацій, які відповідно до законодавства відповідної іноземної юрисдикції здійснюють благодійну діяльність.

Якщо платник податку отримував доходи, передбачені п. 27 підрозділу 1 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, то його обов'язок щодо подання

декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації) вважається виконаним і податкова декларація не подається. У разі якщо платник податку зобов'язаний подавати декларацію про майновий стан і доходи (податкову декларацію) відповідно до інших положень Кодексу, то в ній поряд з іншими доходами зазначаються доходи, передбачені цим пунктом.

Ситуація: Резидент Дія Сіті перейшов на оподаткування податком на виведений капітал (ПнВК) з 01.07.2025. До дати переходу на ПнВК товариством було надано директору поворотну фінансову допомогу. Станом на 31.12.2025 зазначена поворотна фінансова допомога не була повернута.

Питання: Чи підлягає оподаткуванню «податком на виведений капітал» сума поворотної фінансової допомоги (непогашений залишок станом на 31.12.2025)?

Відповідь:

Відповідно до п.п. 14.1.282¹ п. 14.1 ст. 14 Кодексу резидент Дія Сіті – платник податку, що сплачує податок на прибуток підприємств на особливих умовах (далі – резидент Дія Сіті – платник податку на особливих умовах), – резидент Дія Сіті, який у порядку, передбаченому п. 141.10 Кодексу, обрав або перейшов на відповідний режим оподаткування. Резиденти Дія Сіті, які не обрали (не перейшли) на відповідний режим оподаткування, сплачують податок на прибуток підприємств на загальних підставах і вважаються резидентами Дія Сіті, що не є платниками податку на особливих умовах.

Пунктом 60 підрозділу 4 розділу XX Кодексу встановлено, що у разі якщо платник податку на прибуток підприємств на загальних підставах здійснив перехід на оподаткування як резидента Дія Сіті платника податку на особливих умовах або якщо резидент Дія Сіті - платник податку на особливих умовах здійснив перехід на оподаткування податком на прибуток підприємств на загальних підставах, такі платники податку визначають об'єкт оподаткування з урахуванням цього пункту.

Операції резидента Дія Сіті - платника податку на особливих умовах з виплати коштів та/або передачі майна (робіт, послуг) на користь осіб, які не є резидентами Дія Сіті - платниками податку на особливих умовах, у рахунок погашення зобов'язань, що виникли в період до переходу на оподаткування як резидента Дія Сіті - платника податку на особливих умовах, підлягають оподаткуванню за правилами, передбаченими п. 135.2 ст. 135, п. 137.10 ст. 137 та п. 141.9¹ ст. 141 цього Кодексу.

Згідно з п. 135.2 ст. 135 Кодексу базою оподаткування операцій резидента Дія Сіті – платника податку на особливих умовах є грошове вираження об'єкта оподаткування, розрахованого за правилами, визначеними п. 135.2 ст. 135 Кодексу та п.п. 141.9¹.3 п. 141.9¹ ст. 141 Кодексу. У разі здійснення операцій, які є об'єктом оподаткування, у формі, відмінній від грошової, базою оподаткування є вартість такої операції, визначена на рівні не нижче звичайної ціни.

Відповідно до п.п. 141.9¹.2.8 п.п. 141.9¹.2 п. 141.9¹ ст. 141 Кодексу об'єктом оподаткування резидента Дія Сіті - платника податку на особливих умовах є операції зокрема з передачі майна (виконання робіт, надання послуг) особі, яка не є резидентом Дія Сіті - платником податку на особливих умовах, за договором, що передбачає виплату компенсації вартості такого майна (робіт, послуг) у сумі,

визначеній за правилами, встановленими п.п. 135.2.1.10 п.п. 135.2.1 п. 135.2 ст. 135 цього Кодексу.

Згідно з п.п. 137.10.4.4 п.п. 137.10.4 п. 137.10 ст. 137 Кодексу податковій зобов'язання визначаються у податковій декларації, що подається за результатами податкового (звітного) року, протягом якого за операціями, що є об'єктом оподаткування відповідно до підпункту 141.9 ¹.2 пункту 141.9 ¹ статті 141 цього Кодексу, відбулася одна з таких подій: сплив 365-денний строк (або строк, визначений у висновку центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику економічного розвитку, на перевищення строків розрахунків, визначених законодавством) з дня виплати коштів та/або передачі майна (у тому числі за кордон), якщо такі кошти чи майно залишаються неповернутими або платник податку не отримав у рахунок сплачених коштів майно чи результати виконаних робіт (наданих послуг), або в оплату наданих майна, робіт, послуг кошти (не провів залік зустрічних вимог, внаслідок якого припиняється зобов'язання платника податку із сплати коштів або вивезення майна за кордон).

Вказана норма передбачає сплив терміну за операціями, які були здійснені платником податку, який вже мав статус резидента Дія Сіті - платника податку на особливих умовах.

Отже, поворотна фінансова допомога, яка була надана директору товариства до дати переходу товариства на оподаткування як резидента Дія Сіті – платника податку на особливих умовах, не включається до бази оподаткування резидента Дія Сіті - платника податку на особливих умовах.

Ситуація: Благодійна організація була створена у листопаді 2025 року та зобов'язана подати Звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації за 2025 рік. Оскільки організація перебуває на початковому етапі діяльності, у звітному періоді були понесені виключно адміністративні витрати,

зокрема витрати на оренду офісного приміщення, оплату праці директора та банківські послуги.

Питання: Чи є підстави для втрати благодійною організацією статусу неприбуткової організації у разі, якщо за підсумками 2025 року адміністративні витрати становлять 100 % усіх понесених витрат у зв'язку з початком діяльності?

Відповідь:

Пунктом 133.4 ст. 133 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) встановлено, що не є платниками податку на прибуток підприємств неприбуткові підприємства, установи та організації у порядку та на умовах, встановлених цим пунктом.

Так, згідно з п.п. 133.4.1 п. 133.4 ст. 133 Кодексу неприбутковим підприємством, установою та організацією для цілей оподаткування податком на прибуток підприємств є підприємство, установа та організація (далі – неприбуткова організація), що одночасно відповідає таким вимогам:

утворена та зареєстрована в порядку, визначеному законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації;

установчі документи якої (або установчі документи організації вищого рівня, на підставі яких діє неприбуткова організація відповідно до закону) містять заборону розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед

засновників (учасників у розумінні Цивільного кодексу України), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб. Для цілей цього абзацу не вважається розподілом отриманих доходів (прибутків) фінансування видатків, визначених підпунктом 133.4.2 п. 133.4 ст. 133 Кодексу;

установчі документи якої (або установчі документи організації вищого рівня, на підставі яких діє неприбуткова організація відповідно до закону) передбачають передачу активів одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду, іншим юридичним особам, що здійснюють недержавне пенсійне забезпечення відповідно до закону (для недержавних пенсійних фондів), або зарахування до доходу бюджету у разі припинення юридичної особи (у результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення). Положення цього абзацу не поширюється на об'єднання та асоціації об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та житлово-будівельні кооперативи;

внесена контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій (далі – Реєстр).

Зареєстровані установи та організації (новостворені), які подали в установленому порядку документи для внесення до Реєстру під час або протягом 10 днів з дня державної реєстрації створення юридичної особи та які за результатами розгляду цих документів внесені до Реєстру, для цілей оподаткування податком на прибуток підприємств вважаються неприбутковими організаціями з дня державної реєстрації створення юридичної особи.

Доходи (прибутки) неприбуткової організації використовуються виключно для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її установчими документами (абзац перший п.п. 133.4.2 п. 133.4 ст. 133 Кодексу).

При цьому, п. 133.4 ст. 133 Кодексу на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану застосовується з урахуванням положень п. 63 підрозділу 4 розділу XX Кодексу.

Крім того, згідно з п.п. 133.4.4¹ п. 133.4 ст. 133 Кодексу виплата компенсацій та інших виплат (у тому числі тих, що є додатковим благом) на користь працівників благодійної організації не є підставою для виключення такої благодійної організації з Реєстру, за умови що такі компенсації та інші виплати пов'язані з реалізацією цілей і завдань такої благодійної організації і передбачені її установчими документами та/або організаційно-розпорядчими документами та не суперечать Закону України від 05 липня 2012 року № 5073-VI «Про благодійну діяльність та благодійні організації» (зі змінами) (далі – Закон № 5073). Розмір таких компенсацій та інших виплат у податковому (звітному) році не повинен перевищувати 25 відсотків суми понесених адміністративних витрат такої благодійної організації за податковий (звітний) рік.

Для неприбуткових організацій, які відповідають вимогам п. 133.4 ст. 133 Кодексу та внесені до Реєстру, встановлюється річний податковий (звітний) період, крім випадків, передбачених п.п. 133.4.3 п. 133.4 ст. 133 Кодексу (п.п. 133.4.7 п. 133.4 ст. 133 Кодексу).

Згідно з п. 46.2 ст. 46 Кодексу неприбуткові підприємства, установи та організації, визначені п. 133.4 ст. 133 цього Кодексу, подають звіт про

використання доходів (прибутків) неприбуткової організації за формою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, та річну фінансову звітність.

Відповідно до п.п. 133.4.6 п. 133.4 ст. 133 Кодексу до неприбуткових організацій, що відповідають вимогам пункту 133.4 ст. 133 Кодексу і не є платниками податку на прибуток підприємств, зокрема, можуть бути віднесені благодійні організації.

Загальні засади благодійної діяльності в Україні визначаються Законом № 5073, що забезпечує правове регулювання відносин у суспільстві, спрямованих на розвиток благодійної діяльності, утвердження гуманізму і милосердя, забезпечує сприятливі умови для утворення і діяльності благодійних організацій.

Законодавство України про благодійну діяльність та благодійні організації базується на Конституції України та складається з Закону № 5073, Цивільного кодексу України, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та інших нормативно-правових актів (частина перша ст. 2 Закону № 5073).

Благодійною діяльністю згідно з п. 2 частини першої ст. 1 Закону № 5073 є добровільна особиста та/або майнова допомога для досягнення визначених цим Законом цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара.

Цілі та сфери, види благодійної діяльності встановлено відповідно ст. 3 та ст. 5 Закону № 5073.

Установчі документи благодійної організації повинні містити, зокрема, цілі та сфери благодійної діяльності, джерела активів (доходів), порядок контролю і звітності благодійної організації (п. 2 та п. 6 частини другої ст. 14 Закону № 5073).

Засади діяльності благодійних організацій встановлено ст. 11 Закону № 5073.

Так, згідно з частиною першою ст. 11 Закону № 5073 метою благодійних організацій не може бути одержання і розподіл прибутку серед засновників, членів органів управління, інших пов'язаних з ними осіб, а також серед працівників таких організацій (частина перша ст. 11 Закону № 5073).

Благодійні організації самостійно визначають сфери, види, місце (територію), строки і бенефіціарів благодійної діяльності в установчих документах, благодійних програмах або інших рішеннях органів управління (частина третя ст. 11 Закону № 5073).

Відповідно до ст. 16 Закону № 5073 благодійні організації мають право власності та інші речові права на кошти, цінні папери, земельні ділянки, інше нерухоме та рухоме майно, а також нематеріальні активи, якщо інше не встановлено законом або установчими документами.

Використання активів (доходів) та правочини благодійних організацій не повинні суперечити актам законодавства та цілям благодійної діяльності.

При цьому частиною третьою ст. 16 Закону № 5073 встановлено, що розмір адміністративних витрат благодійної організації не може перевищувати 20 відсотків доходу цієї організації у поточному році.

Тож обов'язковими умовами для благодійної організації у статусі неприбуткової організації є, зокрема, використання своїх доходів виключно для

фінансування видатків на своє утримання, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її установчими документами в межах профільного Закону № 5073, а також заборона розподілу доходів або їх частини серед (учасників) такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску, виплати компенсацій та інших виплат на користь працівників благодійної організації у встановленому Кодексом порядку), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб.

Водночас на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану не вважається порушенням вимог п. 133.4 ст. 133 Кодексу здійснення неприбутковою організацією передачі майна, надання послуг, благодійної допомоги, використання доходів (прибутків) для фінансування видатків, не пов'язаних з реалізацією мети та напрямів діяльності, передбачених її установчими документами, на цілі та на користь отримувачів, що визначені п. 63 підрозділу 4 розділу XX Кодексу.

Отже, з урахуванням того, що згідно зі ст. 16 Закону № 5073 розмір адміністративних витрат благодійної організації не може перевищувати 20 відсотків доходу цієї організації у поточному році і для неприбуткових організацій встановлюється річний податковий (звітний) період, то для цілей дотримання вимог п. 133.4 ст. 133 Кодексу з перебування благодійної організації у Реєстрі зазначений критерій щодо розміру адміністративних витрат такої організації, який розраховується за підсумками відповідного календарного року, має бути дотримано. Відповідно, якщо новостворена благодійна організація набула статусу неприбуткової організації у листопаді 2025 року, то така організація має подати звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації за 2025 рік з дати внесення до Реєстру по 31 грудня 2025 року з дотриманням критерію щодо адміністративних витрат не більше 20 відсотків доходу цієї організації за цей період.

З урахуванням положень п.п. 133.4.3 п. 133.4 ст. 133 Кодексу у разі недотримання благодійною неприбутковою організацією вимог, визначених цим пунктом, така неприбуткова організація зобов'язана подати у строк, визначений для місячного податкового (звітного) періоду, звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації за період з початку року (або з початку визнання організації неприбутковою в установленому порядку, якщо таке визнання відбулося пізніше) по останній день місяця, в якому вчинено таке порушення, та зазначити і сплатити суму самостійно нарахованого податкового зобов'язання з податку на прибуток. Податкове зобов'язання розраховується виходячи із суми операції (операцій) нецільового використання активів. Така неприбуткова організація виключається контролюючим органом з Реєстру та вважається платником податку на прибуток для цілей оподаткування з першого дня місяця, наступного за місяцем, у якому вчинено таке порушення.

Водночас наголошуємо, що кожен конкретний випадок податкових взаємовідносин потребує комплексного аналізу документів та матеріалів, що дозволяють ідентифікувати предмет запиту.